

Vergaderjaar 1988–1989

20 430

Wijziging van de wachtgeldbepalingen in de Wet algemene regelen gemeentelijke indeling

Nr. 9

EINDVERSLAG

Vastgesteld 15 december 1988

Na lezing van de memorie van antwoord hadden de leden van de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken¹ nog behoefte de regering de volgende vragen en opmerkingen voor te leggen.

Algemeen

De leden, deel uitmakend van de C.D.A.-fractie, hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord. Zij hadden zich er echter over verbaasd, dat deze memorie zo lang op zich had laten wachten, omdat de regering reeds lang voornemens was het voorstel in 1988 in werking te doen treden. Een nota van wijziging om dat (met terugwerkende kracht) alsnog te halen, was, naar het hun voorkwam, te vermijden geweest. Dat de vertraging ook in de praktijk van het openbaar bestuur tot verwarring aanleiding had gegeven, bleek ook uit de brief van de staatssecretaris aan de gemeenten in het herindelingsgebied Utrecht-West.

De memorie van antwoord had de door de leden van de C.D.A.-fractie geuite reserves nog niet geheel weggenomen. Zij hadden daarom nog de behoefte nader op een aantal onderdelen van het antwoord in te gaan.

Deze leden vonden de uiteenzetting over de aanleiding tot het wetsvoorstel verhelderend. Tegen die achtergrond vonden zij het echter niet begrijpelijk, dat de regering aangaf, dat de oorspronkelijke budgettaire aanleiding thans minder actueel is en dat onder andere de zorgen van deze leden over de toereikendheid van de over te hevelen middelen niet werden gedeeld. Zij konden dit niet plaatsen tegen de achtergrond van de toelichting in een noot bij overzicht 3, waarin werd opgemerkt «dat de aan het Gemeentefonds toegevoegde middelen in het betrokken jaar niet toereikend zijn». Evenmin was dit hen duidelijk tegen de achtergrond van de afspraak tussen de Minister van Financiën en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken om het toekomstige tempo van de gemeentelijke herindelingsvoorstellen mede af te stemmen op de in de begroting beschikbaar gestelde bedragen. Uitgaande van het door de regering beoogde tempo van gemeentelijke herindelingsvoorstellen ging het vooral om de jaren 1990 tot en met 1993. Dit betekent toch, dat de door hen gestelde vraag of problemen werden voorzien bij de effectu-

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Van der Sanden (CDA), Rienks (PvdA), Hermans (VVD), Hennekam (CDA), voorzitter, Lauxtermann (VVD), Mateman (CDA), Niessen (PvdA), Van der Burg (CDA), Krajenbrink (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Hummel (PvdA), Wiebenga (VVD), ondervoorzitter, Van der Heijden (CDA), Franssen (VVD), Kohnstamm (D66), De Cloe (PvdA), J. T. van den Berg (SGP), Wolffensperger (D66), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Koetje (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA) en Hageman (PvdA). Plv. leden: Van Es (PSP), Frissen (CDA), Alders (PvdA), Te Veldhuis (VVD), Hermes (CDA), Dijkstal (VVD), van Amelsvoort (CDA), Lilipaly (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Borgman (CDA), De Visser (PvdA), Schaefer (PvdA), Korthals (VVD), Tegelaar-Boonacker (CDA), Lankhorst (PPR), Nypels (D66), Castricum (PvdA), Leerling (RPF), Engwirda (D66), De Hoop Scheffer (CDA), Schutte (GPV), Van Otterloo (PvdA) en Buurmeijer (PvdA).

ering van thans in voorbereiding zijnde voorstellen voor herindeling positief beantwoord moest worden? Zij begrepen niet, dat de regering zulks op bladzijde 8 van de memorie van antwoord ontkende.

De leden van de C.D.A.-fractie wilden nog enkele vragen stellen bij de uitgangspunten voor de overheveling. Zij zouden het op prijs stellen nader verduidelijkt te krijgen of de passage bovenaan bladzijde 6 van de memorie van antwoord ook zo verstaan moest worden, dat voor de jaren vanaf 1989 uitnames uit het Gemeentefonds na overheveling tot de mogelijkheden zouden behoren als de ramingen van de oude verplichtingen en de wachtgelden voor burgemeesters niet toereikend zouden zijn. Zij achtten dat overigens niet gewenst. Tevens wilden zij aangegeven zie of extra toevoegingen gepleegd zouden worden als de realisaties zouden meevallen. Zulks zouden zij op prijs stellen. Tevens zouden zij geïnformeerd willen worden over de vraag of de regering voornemens is uitnames uit het fonds te bevorderen, ingeval er op of na 1992 geen substantiële wijzigingen in de gemeentelijke indeling meer zullen plaatsvinden. Zij stelden deze vraag, omdat zo uitdrukkelijk wordt gesteld, dat vanaf 1995 een positief saldo wordt voorzien in tegenstelling tot de jaren 1990-1993. Ten derde wilden de aan het woord zijnde leden nader aangegeven zien van welke omvang meer precies de verschuivingen tussen de uitkeringsjaren zullen zijn en wat in dat verband wordt verstaan onder een aanvaardbare omvang. Tevens wilden zij van de regering vernemen of zij daartoe ook aangaf het aanvaardbaar te achten, dat in die jaren de overige gemeenten de kosten van wetgevende arbeid in rekening gebracht krijgen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie betreurden het dat de memorie van antwoord pas op 14 november 1988 aan de Tweede Kamer is aangeboden, terwijl het voorlopig verslag reeds op 18 april 1988 was vastgesteld. Zij betreurden dit te meer, omdat de regering, die er zelf zo aan hechtte nog dit jaar geld over te hevelen van de begroting van Binnenlandse Zaken naar het Gemeentefonds, daartoe nu een nota van wijziging heeft moeten indienen; een nota van wijzigingen waarvan de strekking is dat aan dit wetsvoorstel terugwerkende kracht wordt gegeven tot 1 januari 1988. Deze leden wensten daarvoor een nadere verklaring te vernemen. Zij waren over het algemeen huiverig voor het aannemen van wetsvoorstellen met terugwerkende kracht.

De leden van de P.v.d.A.-fractie verzochten de regering nader in te gaan op hun vraag of de voorgestelde wijziging met terugwerkende kracht financieel voordelig is voor de «Utrecht-West» gemeenten.

Deze leden verzochten de regering mede te delen of in het jaar 1984 het oorspronkelijk begrote bedrag toereikend, dan wel meer dan voldoende was. Het was de leden namelijk opgevallen dat de in de memorie van antwoord op bladzijde 2 (20 430, nr. 6) wel de jaren 1982, 1983 en 1985 genoemd zijn. Welke waren overigens de uitkomsten van de jaren daarna (1986 en 1987)?

De leden van de P.v.d.A.-fractie verzochten de regering nog in een overzicht tot en met het jaar 1995 te verduidelijken hoe de meerjarenraming zoals weergegeven in de tweede alinea van bladzijde 6 van de memorie van antwoord precies verloopt.

De leden van de P.v.d.A.-fractie verzochten de regering uiteen te zetten hoe de te verwachten tekorten in het Gemeentefonds over de jaren 1990 tot en met 1993 zullen worden gefinancierd (zie overzicht 3, bladzijde 7, 20 430, nr. 6). Deze leden wilden gaarne nader uiteengezet zien welke de gevolgen voor de begroting van het Gemeentefonds zijn indien de wachtgelden voor burgemeesters door getroffen arrangementen qua realisatie fors afwijken van de ramingen. Betekent dit dat er dan bij voorbeeld in het jaar 1989 minder dan f 6,0 miljoen wordt overgeheveld naar het Gemeentefonds? De leden van de P.v.d.A.-fractie

waren door de regering naar voren gebrachte argumentatie inzake het «dubbelwerkdeclaratiesysteem» van wethouders-wachtgelden niet overtuigd van de noodzaak om ook de wachtgelden van wethouders bij deze wetwijziging te betrekken. Enerzijds omdat, indien bovengenoemde argumentatie gevolgd wordt, er wel regelingen te vinden zijn, waarmee grote bedragen gemoeid zijn en waarbij dit ook aan de orde is, maar waarbij zulks door de regering nooit als bezwaarlijk wordt gezien. Anderzijds zal de efficiency-maatregel, omdat het slechts om een bedrag van 0,2 à 0,3 miljard per jaar gaat, nu ook niet zoveel baten opleveren. Ook het feit dat gemeenten zeer vertrouwd zouden zijn met de wachtgeldmaatregel had deze leden er niet van overtuigd dat de wethouders wachtgeldmaatregel bij dit wetsvoorstel betrokken zouden moeten worden. De leden van de fractie van de P.v.d.A. nodigden de regering uit om nog eens toe te lichten wat nu werkelijk de noodzaak hiervan is.

De leden, behorende tot de fractie van de V.V.D. konden zich ten aanzien van het door hen in het voorlopig verslag opgemerkte vinden in de beantwoording in de memorie van antwoord, nu deze memorie ter zake geen aanleiding gaf tot het stellen van nadere vragen of het maken van nadere opmerkingen.

Artikelen

De leden van de C.D.A.-fractie hadden kennis genomen van de uitvoerige beantwoording van de vraag waarom «bij nader inzien» niet voor de gemeentelijke wachtgeldverordeningen was gekozen. Desalniettemin riep het antwoord de vraag op of het niet erg theoretisch moet worden geacht, dat er rechtsongelijkheid zal ontstaan als de regering zelf aangeeft, dat er in het algemeen een grote mate van uniformiteit is in de gemeentelijke verordeningen. Zal dat overigens niet des te meer gelden voor de relatief kleine gemeenten die over het algemeen bij gemeentelijke herindelingen betrokken zijn? En, indien al van verschillen sprake zou zijn, acht de regering het onmogelijk dan wel onwenselijk, dat in de periode vóór de datum van inwerkingtreding van een herindelingsvoorstel dit soort verordeningen zal worden geharmoniseerd, hetzij op aandrang van het ter plaatse functionerende georganiseerd overleg, hetzij op aandrang van de betrokken besturen? De leden van de C.D.A.-fractie vroegen de regering – ook uit oogpunt van deregulering – het desbetreffende artikel nog eens te bezien.

Vertrouwende dat de regering op bovenstaande vragen en opmerkingen tijdig voor de openbare behandeling zal hebben geantwoord, acht de commissie deze hiermee voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Hennekam

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen